

پوهنتون کاردان
KARDAN UNIVERSITY

نظام اجتماعی اسلامی

درس: چهاردهم

استاد: محب الرحمن رحمانی

m.rahmany@kardan.edu.af

مرور مختصر درس گذشته

- حجاب
- حکمت حجاب
- بی‌حجابی و اضرار دینی و دنیوی آن
- اختلاط زن و مرد و عواقب آن

فهرست مطالب این درس

- محصلان با فراگیری این درس قادر خواهند شد تا:
 - انحرافات اخلاقی
 - اختلاط و مفسد آن
 - فحشاء و عریانی
 - خیانت و انواع آن
 - سرقت، احکام و انواع آن
 - رشوت و فساد اداری و راههای جلوگیری از آن

انحرافات اخلاقی

- انحرافات اخلاقی از منظر دین اسلام به معنای انحراف از اصول اخلاقی و تعالیم اسلامی است.
- این ممکن است شامل رفتارهای ناسزا، نقض حقوق دیگران، یا عدم رعایت اصول اخلاقی موجود در اسلام باشد.
- اسلام اهمیت زیادی به اخلاق و رفتار اخلاقی در زندگی روزمره می‌دهد و هرگونه انحراف از این اصول به عنوان نقض اصول دینی محسوب می‌شود.

انحرافات اخلاقی از منظر اسلام می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- 1. *کذب و دروغ*: عدم رعایت راستی و صداقت در ارتباطات و رفتارهای روزمره.
- 2. *فساد اخلاقی*: هر گونه رفتار غیر اخلاقی مانند رشوه، اختلاس، و سوء استفاده از مقامات.
- 3. *ظلم و ستم*: نقض حقوق دیگران، عدم رفتار منصفانه و عادلانه.
- 4. *زنا و رفتارهای غیر اخلاقی جنسی*: عدم رعایت حدود اخلاقی در زمینه‌های جنسی.
- 5. *تبذیر و اسراف*: هدر رفتن منابع و اموال به صورت نامناسب و بی‌مورد.
- 6. *اختلاق و توهین*: افترا، توهین و ناسزاگویی به دیگران.
- 7. *بی‌اعتدالی و میان‌روی ناکامل*: عدم رعایت اصول میان‌روی در زندگی.
- 8. *تبلیغات ناصحیح*: انتشار اطلاعات نادرست یا ترویج ارزش‌های نامناسب.
- 9. *تعدی و تهدید*: اظهار نیکوکاری با انجام اعمال تهدیدآمیز.
- 10. *عدم احترام به والدین و خانواده*: عدم رعایت حقوق و احترام به اعضای خانواده.

اختلاط زن و مرد

- از دیدگاه اسلام، اختلاط زن و مرد در برخی شرایط خاص تحت تأثیرات اصول اخلاقی و اسلامی قرار دارد.
- اسلام توصیه می‌کند که زن و مرد در ارتباطات و تعاملات خود با یکدیگر، حداقل نیازمندی به احترام و پایبندی به اصول اخلاقی هستند.
- 1. *حیاء و پوشش*: اسلام اهمیت زیادی به حفظ حیاء (عفت) می‌دهد و توصیه می‌کند که زنان و مردان با یکدیگر در محیط‌های عمومی به مدارک پوشش اسلامی پایبند باشند.
- 2. *اجتناب از مواقع تنهایی*: توصیه می‌شود که زنان و مردان از ورود به مواقع تنهایی با یکدیگر پرهیز کنند تا احتمال وقوع اختلافات اخلاقی کاهش یابد.
- 3. *احترام به حقوق هر جنس*: اسلام حقوق و تکلیف‌های مشابهی برای هر دو جنس تعیین کرده و توجه به احترام و حقوق هر فرد را تأکید می‌کند.
- مهم است تا این نکته را در نظر داشته باشیم که این اصول در محیط‌ها و فرهنگ‌های مختلف به شکلهای متفاوتی قابل تفسیرند، و می‌توانند به تطابق با شرایط محیطی و اجتماعی تغییر کنند.

فحشاء و عریانی

از دیدگاه اسلام، فحشا و عریانی از نظر اخلاقی ناپسند و ناسازگار با اصول دینی محسوب می‌شوند. حفظ حیاء و اراده‌ی عفت در اسلام تأکید زیادی دارد و به همین دلیل اینگونه رفتارها محکوم می‌شوند.

انواع فحشا

- 1. *فحشا (لفظی و کلامی):* استفاده از کلام یا واژگان ناپسند، ناسزا و ناشایست به شخص دیگر، به ویژه در مکاتبات عمومی یا اجتماعی، از دیدگاه اسلام توجیه‌پذیر نیست. پیامبر اسلام (صلی الله علیه و آله) به حفظ زبان پاک و اجتناب از کلام‌های ناپسند تشویق کرده‌اند.
- 2. *عریانی:* اظهار بدن به صورت غیرمجاز و ناسازگار با اصول حیاء از دیدگاه اسلام ناپسند است.
- اسلام توصیه می‌کند که زنان و مردان در عمومی و حتی در محدوده خصوصی خود، از نشان دادن بخش‌های زیادی از بدن خود پرهیز کنند.
- به عبارت دیگر، اسلام به حفظ ارتباطات متعارف و اخلاقی، و همچنین ارتقاء احترام و حیاء در جمع‌ها تأکید دارد و اینگونه رفتارها را مخل بر این اصول می‌داند.

خیانت و انواع آن

- از دیدگاه اسلام، خیانت به عنوان یک اقدام ناسازگار با اصول اخلاقی و دینی محسوب می‌شود.
- اسلام اهمیت بسیار زیادی به امانتداری، صداقت، و حفظ عهد و پیمان می‌دهد.
- خیانت در هر ابعاد، از روابط شخصی تا امور اجتماعی و سیاسی، مورد انتقاد و محکومیت قرار می‌گیرد.
- 1. *خیانت در ارتباطات شخصی*: خیانت در ارتباطات زناشویی یا دوستانه، به عنوان نقض عهد و پیمان در اسلام، مورد نهي و تنبيه قرار می‌گیرد. اسلام تأکید دارد که هر دو طرف در یک ارتباط باید به یکدیگر امانتداری و صداقت را حفظ کنند.
- 2. *خیانت به امور اجتماعی*: در مسائل اجتماعی و سیاسی نیز، خیانت به امور ملت و کشور ناپسند است. مثلاً خیانت به امور ملی یا فساد در مقامات عالی، از نظر اسلام، جرمی سنگین و محکوم‌شدنی است.
- 3. *خیانت به امانت و وعده*: امانتداری و حفظ وعده در تمامی امور، از کوچکترین مسائل تا بزرگترین تعهدات، از اصول اخلاقی و دینی در اسلام به‌شمار می‌آید. خیانت به امانت و نقض وعده‌ها به توجیه اسلامی نمی‌خورد. از این رو، امانتداری، صداقت، و حفظ عهد و پیمان از جمله ارزش‌های مهمی هستند که اسلام به دنبال حفظ آنها می‌باشد.

سرقت، انواع و احکام آن

- سرقت در دین اسلام به عنوان یک اقدام ناسازگار با اصول اخلاقی و شریعت محسوب می‌شود.
- اسلام به حمایت از مال و اموال دیگران، حفظ حقوق مالکیت، و پیشگیری از سرقت تأکید دارد.
- *احکام سرقت در اسلام:

- *1. *حد سرقت (قطع دست):* اگر کسی به صورت آشکار و با اطمینان از مال دیگران سرقت کند، ممکن است به حد سرقت (قطع دست) محکوم شود. این احکام تحت شرایط خاص و با اثباتات کامل اعمال می‌شود.
 - *2. *توبه:* اگر کسی سرقت کرده و پس از آن توبه کند و مال را به صاحبش باز گرداند، ممکن است خداوند از توبه او قبول کند.
 - *3. *جبران ضرر:* سارق باید مال را به صاحبش باز گردانده و در صورتی که مال تخریب شده یا از دست رفته باشد، باید خسارت را جبران کند.
- *انواع سرقت:*

- *1. *سرقت آشکار (جلی):* سرقتی که به صورت آشکار و بدون پنهان کردن انجام می‌شود.
- *2. *سرقت خفیه (خفی):* سرقتی که به طور مخفیانه و بدون آگاهی صاحب مال انجام می‌شود.
- *3. *سرقت با اقدامات فرعی (مثل زورگیری یا تهدید):* هر نوع سرقتی که با استفاده از زور یا تهدید انجام شود در اسلام، سرقت به عنوان جرمی جدی محسوب می‌شود و این دین اهمیت زیادی به اصول عدالت، امانتداری و حفظ حقوق مالکیت می‌دهد.

سرقت موجب حد و موجب تعزیر

پوهنتون کاردان
KARDAN UNIVERSITY

- *سرقت موجب حد (قطع دست):*
- 1. *شرایط حد سرقت:*

 - برای اعمال حد سرقت در اسلام، باید شرایطی مشخص برقرار باشد؛ به عنوان مثال، سرقت باید به صورت آشکار و با اطمینان انجام شده باشد، شاهدانی قطعی باید حاضر باشند، و مال صاحب متضرر باید مملک به سارق شده باشد.
 - 2. *اقدام به توبه:*

 - اگر سارق پس از ارتکاب جرم توبه کند و مال را به صاحبش باز گرداند، امکان قبول توبه توسط خداوند وجود دارد. اما برای اعمال حد سرقت، باید شرایط دقیق و خاصی برقرار باشد.

- *سرقت موجب تعزیر:*
- 1. *تعزیر در دنیا:*

 - اگر سرقت انجام شده و شواهدی قطعی بر این که شخص متهم گناهکار است، ارائه شود، ممکن است قاضی تعزیری نظیر زندان، جلد زدن، یا جزای مالی را نیز اخذ کند.

- 2. *تعزیر در آخرت:*

 - بر اساس اعتقادات اسلامی، هر انسان در زندگی آخرتی به حسب اعمال خود در دنیا پاداش یا عقوبت خواهد دید. اگر کسی به سرقت پرداخته باشد و توبه نکند، در آخرت با عقوبت مواجه می‌شود.

- اهمیت اصول اخلاقی و اجتماعی در اسلام و حفظ حقوق دیگران به عنوان یکی از اصول اسلامی محوری، نشان از تأکید بر عدالت و امانتداری دین اسلام دارد.

رشوت

- رشوت یا مواردی که به منظور تأثیرگذاری بر تصمیم‌گیری یا رفتار افراد ارائه می‌شوند، از دیدگاه اسلام، نه تنها نادرست است بلکه یکی از اقدامات ناسازگار با اصول اخلاقی و دینی محسوب می‌شود.
- اسلام تأکید دارد که تصمیمات و اعمال باید بر اساس عدالت و اصول اخلاقی انجام شوند و هر گونه تأثیرگذاری غیرمجاز به جهت کسب منافع شخصی مورد نهي قرار دارد.
- *احکام رشوت در اسلام:*
- 1. *نهي از رشوت: قرآن و احادیث اسلامی به وضوح از رشوت و هر گونه تصمیم‌گیری تحت تأثیر اراده شخصی با تبادل نقد یا هر گونه منافع دیگر نهي می‌کنند.
- 2. *عدم قبول رشوت: افراد در جایگاه‌ها و وظیفه‌دار یا قضات در اسلام توجیه ندارند که رشوت قبول کنند و باید در تصمیم‌گیری‌های خود از تأثیر رشوت‌ها پرهیز کنند.
- 3. *مسئولیت قاضی و مسئولین: قضات و مسئولین در اسلام به ویژه مسئولین عالی و عدالتخواهان موظف به اجتناب از رشوت و تصمیمات تحت تأثیر آن هستند.
- 4. *عقوبت رشوت: در صورت مشاهده و اثبات رشوت، ممکن است عواقبی همچون از دست دادن مسئولیت، تحمیل جریمه مالی، یا حتی تحمیل تعزیر بر فرد شود.
- اصول اخلاقی و عدالت در اسلام نقش بسزایی در تشکیل نگرش نسبت به رشوت و تصمیمات نادرست بازی می‌کنند.

برخی از راه‌های جلوگیری از فساد اداری در اسلام عبارتند از:

- *توجیه اخلاقی: * اسلام تأکید دارد که مسلمانان باید از نظر اخلاقی برتری داشته باشند و اصول اخلاقی اسلام را در تصمیم‌گیری‌ها و اجرای امور اداری رعایت کنند.
- *نظارت و ارزیابی منظم: * تشکیل نظارت‌ها و ارزیابی‌های دوره‌ای بر امور اداری و مالی سازمان‌ها می‌تواند از ایجاد فساد جلوگیری کند.
- *تشویق به امانتداری: * اسلام از مسلمانان تشویق به امانتداری و رعایت اصول اخلاقی در انجام امور اداری می‌کند.
- *مجازات علنی: * اسلام تأکید دارد که مجازات‌ها باید علنی و عدالت‌محور باشند تا از ایجاد ترس در بین افراد و جلوگیری از فساد بهره‌مند شود.
- *تشویق به ابلاغ رفتارهای ناسازگار با فساد: * اسلام از افراد تشویق می‌کند که اگر شاهد فساد یا نقض اخلاق باشند، این موارد را اعلام کنند تا مقابله با فساد تسهیل شود.
- *تقویت اصول اخلاقی در آموزش: * تربیت نسل جدید با تأکید بر اصول اخلاقی و امانتداری می‌تواند نقش مهمی در جلوگیری از فساد اداری داشته باشد. این راه‌ها به منظور ایجاد محیطی اخلاقی و امانتدار در سازمان‌ها و جامعه در اسلام پیشنهاد می‌شوند.

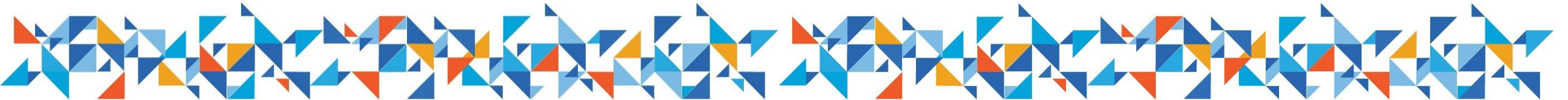
نتیجه گیری

- انحرافات اخلاقی
- اختلاط و مفاسد آن
- فحشاء و عریانی
- خیانت و انواع آن
- سرقت، احکام و انواع آن
- رشوت و فساد اداری و راههای جلوگیری از آن

منابع مضمون

1. الهداية، للإمام أبو الحسن علي بن أبي بكر المرغيناني.
2. حجة الله البالغة، لشاه ولي الله الدهلوي.
3. ماذا خسر العالم بانحطاط المسلمين، للشيخ أبي الحسن علي الندوي.
4. البحر الرائق، لابن نجيم الحنفيو.
5. فقه الأسره، لوهبة الزحيلي.
6. التكامل الإجتماعي في الإسلام، لمصطفى السباعي.
7. تربية الأولاد في الإسلام، لعبدالله ناصح علوان.

پوهنتون كاردان
KARDAN UNIVERSITY

تشكر